

Porušení právní povinnosti, se kterou je spojena odpovědnost za vzniklou škodu

Při uzavření obstaravatelské smlouvy podle ust. § 284 - 288 obč. zák. před novelou, vzniklo občanovi právo, aby mu organizace obstarala poskytnutí požadované služby jinou organizací nebo aby jinak obstarala jeho záležitost; organizaci vzniklo právo, aby ji občan zaplatil cenu služby.

Při uzavření obstaravatelské smlouvy podle ust. § 284 - 288 obč. zák. před novelou, vzniklo občanovi právo, aby mu organizace obstarala poskytnutí požadované služby jinou organizací nebo aby jinak obstarala jeho záležitost; organizaci vzniklo právo, aby ji občan zaplatil cenu služby. Podle ust. § 287 obč. zák. byla organizace povinna při obstarávání dbát příkazů občana. Odchýlila-li se od těchto příkazů, jde o porušení právní povinnosti, s níž je spojena odpovědnost za vzniklou škodu podle ust. § 421 obč. zák.

(Rozsudek Nejvyššího soudu České republiky ze dne 22.6.2000, sp. zn.33 Cdo 390/2000)

Nejvyšší soud České republiky rozhodl ve věci o zaplacení 73 080 Kč s přísl., vedené u Obvodního soudu pro Prahu 10 pod spisovou značkou 24 C 60/92, o dovolání žalovaného proti rozsudku Městského soudu v Praze ze dne 27. února 1998 č.j. 5 Co 540/97 - 126, tak, že rozsudek Městského soudu v Praze ze dne 27. února 1998 č.j. 25 Co 540/97 - 126 zrušil a věc vrátil Městskému soudu v Praze k dalšímu řízení.

Z odůvodnění:

Žalobou podanou dne 15. 5. 1992 se Č. c. a v. - C. P. domáhaly po žalovaném zaplacení částky 73 080 Kč s přísl. na základě nezaplacení této částky podle účastníky sjednané smlouvy o půjčení věcí ze dne 25. 4. 1991. Právním nástupcem žalobce se od 1. 1. 1997 stalo Ministerstvo kultury ČR. Žalovaný uznal, že žalobci uvedenou částku dluží, ale vznesl vůči žalobci kompenzační námitku z důvodu nevyplacení náhrady honoráře za angažmá v Bulharsku a Turecku dle smlouvy uzavřené mezi účastníky dne 22. 4. 1991.

Obvodní soud pro Prahu 10 rozsudkem ze dne 27. června 1997 č.j. 24 C 60/92 - 98 žalobu zamítl a rozhodl o náhradě nákladů řízení. Soud vyšel ze zjištění, že žalovaná výše částky z titulu smlouvy o půjčce, uzavřené mezi účastníky dne 25. 4. 1991, je nesporná. V souvislosti se vznesenou kompenzační námitkou žalovaného byla řešena přednostně otázka, zda nárok žalovaného na náhradu škody je po právu vůči Ministerstvu kultury ČR jako právnímu nástupci původního žalobce nebo vůči Dr. L. H. a J. N., kteří za uměleckou agenturu N a H podepsali s původním žalobcem dne 18. 7. 1991 smlouvu o převodu části organizace Č. c. a v. do organizace N a H. Soud dospěl k závěru, že nebylo jednoznačně prokázáno, že by agentura N a H vstoupila do smluvního vztahu založeného smlouvou uzavřenou dne 22. 4. 1991 mezi Č. c. a v. - C. a žalovaným. Na základě tohoto závěru pak soud

dovodil, že kompenzační námitka žalovaného je vůči žalobci oprávněná, když právní předchůdce žalobce - Č. c. a v. - C. P. porušil svoji povinnost, převzatou smlouvou ze dne 22. 4. 1991, a to jménem žalovaného a na jeho účet sjednat zahraniční angažmá za podmínek specifikovaných v této smlouvě. Žalovanému ve výši ušlého honoráře, který měl obdržet od zahraničního subjektu, vznikla škoda ve výši 79 605 Kč, neboť se mu nedostalo plnění, které by mohl požadovat v případě, že by právní předchůdce žalobce uzavřel smlouvu se zahraničním subjektem jménem žalovaného a na jeho účet.

Městský soud v Praze rozsudkem ze dne 27. února 1998 č.j. 25 Co 540/97 - 126 změnil rozsudek soudu prvního stupně tak, že uložil žalovanému zaplatit žalobci 73 080 Kč s 3 % úrokem z prodlení od 1. 3. 1992 do zaplacení a uhradit žalobci náklady řízení. Na rozdíl od soudu prvního stupně dospěl odvolací soud k závěru, že žalovaný nemá vůči žalobci nárok na náhradu škody z důvodu porušení smluvní povinnosti žalobcem, když měl soud za prokázané, že žalobce neporušil povinnost uzavřít smlouvu o zahraničním angažmá pro žalovaného dle smlouvy uzavřené mezi účastníky dne 22. 4. 1991 a že tedy kompenzační námitka žalovaného z těchto důvodů neobstála a dovodil, že žalobce má nárok na zaplacení žalované částky z titulu smlouvy o půjčení věcí uzavřené mezi účastníky dne 25. 4. 1991.

Proti tomuto rozsudku podal žalovaný dovolání, v němž odvolacímu soudu vytýká nesprávné právní posouzení věci, a to zejména v tom, že soud neuznal kompenzační námitku žalovaného odvíjející se od jeho nároku na náhradu škody. Žalovaný má za to, že soud nesprávně dospěl k závěru, že žalobce neporušil svoji povinnost ze smlouvy uzavřené dne 22. 4. 1991 mezi účastníky řízení. Dovolatel namítá, že smlouvu žalobce porušil, když neuzavřel smlouvu o zahraničním angažmá žalovaného jeho jménem a na jeho účet, jak stanovil čl. 1 předmětné smlouvy. Žalovanému porušením této povinnosti vznikla škoda, protože se tak nemohl sám domáhat po zahraničním subjektu plnění, když se nestal zaviněním žalobce smluvním partnerem zahraničního subjektu. Žalobce smlouvu se zahraničním subjektem uzavřel v rozporu se smlouvou svým jménem a na svůj účet. Dále dovolatel uvedl, že pro právní posouzení nebylo rozhodující, že žalovaný podle čl. 15 smlouvy převzal smlouvu uzavřenou dne 28. 3. 1991 mezi žalobcem a b. c. B. a že v Bulharsku a Turecku žalovaný v rozhodném termínu vystupoval. Žalovaný navrhl, aby rozsudek Městského soudu v Praze byl zrušen a věc mu byla vrácena k dalšímu řízení.

Žalobce podal k dovolání žalovaného vyjádření, v němž se ztotožňuje s právním názorem odvolacího soudu a dodává, že nemůže obstat námitka žalovaného, že žalobce neuzavřel se zahraničním subjektem smlouvu o zprostředkování dle čl. 10 smlouvy ze dne 22. 4. 1991, protože žalovaný podle čl. 15 této smlouvy souhlasil s tím, že smlouva z 28. 3. 1991, kterou zároveň převzal, je součástí smlouvy ze dne 22. 4. 1991. Dále poukázal na dlužní úpis vystavený b. c. na jméno žalovaného, z čehož žalobce dovozuje, že žalovaný se mohl své odměny za nevyplacené angažmá domáhat po bulharském subjektu sám - svým jménem. Dále žalobce poukázal, že agentura N a H dle uzavřené smlouvy s Č. c. a v. P. - C. převzala obchodní případ žalovaného a měla vyřídit realizaci případu a jeho vyúčtování.

Dovolání je v dané věci přípustné (§ 236 odst. 1 o. s. ř.), neboť bylo podáno proti pravomocnému rozsudku odvolacího soudu do výroku, jímž byl změněn rozsudek soudu prvního stupně ve věci samé /§ 238 odst. 1 písm. a) o. s. ř./. Dovolání bylo podáno včas, osobou oprávněnou - účastníkem řízení (§ 240 odst. 1 o. s. ř.), řádně zastoupenou advokátem (§ 241 odst. 1 o. s. ř.), splňuje formální i obsahové znaky předepsané ustanovením § 241 odst. 2 o. s. ř. a opírá se o způsobilý dovolací důvod podle ust.

§ 241 odst. 3 o. s. ř.

Dovolací soud přezkoumal napadený rozsudek Městského soudu v Praze v souladu s ustanovením § 242 odst. 1 a 3 o. s. ř. a dospěl k závěru, že dovolání je důvodné.

O nesprávné právní posouzení věci /§ 241 odst. 3 písm. d) o. s. ř./ či určité právní otázky se jedná v případě, že odvolací soud na zjištěný skutkový stav aplikoval nesprávný právní předpis nebo správně použitý právní předpis nesprávně vyložil, případně jej nesprávně aplikoval.

S ohledem na účastníky řízení je třeba věc posuzovat podle občanského zákoníku a podle data uzavření smluv, které jsou předmětem právního posouzení, je třeba vycházet z ustanovení občanského zákoníku ve znění účinném do 31. 12. 1991 (dále jen obč. zák.).

Předmětem dovolacího přezkumu je otázka, zda žalobce porušil ustanovení smlouvy uzavřené se žalovaným dne 22. 4. 1991, zda případným porušením povinnosti žalobcem vznikl žalovanému vůči žalobci nárok na náhradu škody a je důvod pro vznesení kompenzační námitky žalovaným k započtení náhrady škody na dlužné nájemné žalovaného vůči žalobci ze smlouvy o půjčení věci uzavřené mezi účastníky dne 25. 4. 1991.

Ve smlouvě uzavřené dne 22. 4. 1991 se právní předchůdce žalobce a žalovaný v článku 1/. dohodli, že žalovaný vystoupí v cizině jako umělec na základě zahraniční smlouvy zprostředkované a uzavřené jeho jménem C. - předchůdcem žalobce.

Uzavřít smlouvu jménem žalovaného, znamenalo uzavřít smlouvu se zahraničním subjektem v přímém zastoupení žalovaného podle ust. § 22 obč. zák., podle něhož ze zastoupení vznikají práva a povinnosti přímo zastoupenému.

Z obsahu spisu se nepodává, že by byla uzavřena jiná smlouva, než smlouva uzavřená dne 28. 3. 1991 mezi Č. c. a v. C., zastoupenými generálním ředitelem Ing. V. K. /dále C./ a S. c. B., zastoupeným generálním ředitelem S. C. /dále B./. Podle této smlouvy, která se stala podle článku 15/. smlouvy ze dne 22. 4. 1991 její součástí, se C. zavázal, že vyšle k hostování do b. c. drezuru 10 koní V. R. B. se dále zavázal přijmout tuto drezuru v konkrétních termínech. V článku 3. této smlouvy bylo uvedeno, že V. R. obdrží v Bulharsku 320 BGL za hrací den a v Turecku 300 DM za hrací den. B. garantoval 22 hracích dnů za měsíc. Ve zvláštních ujednáních bylo sjednáno, že nebude-li dodržen program angažmá v Turecku, bude bulharská strana hradit 15 hracích dnů v částce 300 DM za hrací den. Smlouvu podepsali svým jménem zástupce C. a B. Z této smlouvy nijak nevyplývá, že by C. jednal vůči b. c. jménem žalovaného, v jeho přímém zastoupení, jak vyžadovalo ujednání ve smlouvě ze dne 22. 4. 1991, a to tak, aby z právních úkonů žalobce - zástupce žalovaného vznikaly práva a povinnosti přímo zastoupenému - žalovanému. Naopak ze smlouvy zřetelně vyplývá, že C. - předchůdce žalobce jednal svým jménem, sám nabýval práv a povinností, dle článku 11 smlouvy - na svůj účet a ani třetí osobě z této smlouvy nemohlo být patrné, že C. jedná v přímém zastoupení žalovaného. Nejsou-li splněny tyto podmínky přímého zastoupení, pak se může jednat jen o zastoupení nepřímé, kdy práv a povinností nabývá sám zástupce, který jedná svým jménem. (srov. Rozsudek Nejvyššího soudu ČR sp. zn. 7 Cdo 23/92 ze dne 28. 6. 1994, publikovaném v časopisu

Soudní judikatura č. 5/1999). Lze tedy konstatovat, že žalobce nesplnil svoji povinnost uzavřít smlouvu se zahraničním subjektem o vystoupení v cizině jménem žalovaného, v jeho přímém zastoupení.

Smlouvu ze dne 22. 4. 1991 lze podřadit pod smluvní typ obstaravatelské smlouvy podle ust. § 284 - 288 obč. zák., kterou občanovi vznikne právo, aby mu organizace obstarala poskytnutí požadované služby jinou organizací nebo aby jinak obstarala jeho záležitost; organizaci vznikne právo, aby ji občan zaplatil cenu služby. Podle ust. § 287 obč. zák. je organizace povinna při obstarávání dbát příkazů občana. Odchýlí-li se od těchto příkazů, jde o porušení právní povinnosti, s níž je spojena odpovědnost za vzniklou škodu podle ust. § 421 obč. zák. Je tedy nesprávný právní názor odvolacího soudu, když dospěl k závěru, že žalovaný nemá vůči žalobci nárok z titulu náhrady škody a že kompenzační námitka žalovaného vůči žalobci z titulu náhrady škody neobstojí.

Podle ust. § 242 odst. 3 o. s. ř. lze rozhodnutí odvolacího soudu přezkoumat jen z důvodů uplatněných v dovolání. Z této zásady vázanosti užitými dovolacími důvody představují výjimku vady řízení podle ust. § 237 odst. 1 o. s. ř. a je-li dovolání přípustné i jiné vady řízení, které mohly mít za následek nesprávné rozhodnutí ve věci, ke kterým dovolací soud přihlédne z úřední povinnosti bez ohledu na to, zda byly v dovolání uplatněny /§ 241 odst. 3 písm. b) o. s. ř./.

Vady řízení uvedené v ustanovení § 237 odst. 1 o. s. ř. dovolatelé nenamítají a ani z obsahu spisu se nepodávají.

Vadou řízení ve smyslu ust. § 241 odst. 3 písm. b) o. s. ř. je například neúplnost nebo nesprávnost zjištění skutkového stavu z pohledu postupu soudu v důkazním procesu, zejména není-li v důkazním řízení postupováno v souladu s ust. § 120 o. s. ř. Aplikováno na daný případ, měly být předmětem zjišťování nalézacího soudu okolnosti uzavírání smlouvy o převodu části organizace Č. c. a v. do umělecké agentury N a H uzavřené mezi těmito subjekty dne 18. 7. 1991. Odvolací soud v tomto směru však povinností vyplývajícím pro něj z ust. § 120 odst. 1, věty druhé o. s. ř. a § 120 odst. 3, věty první o. s. ř. za přiměřeného použití § 211 o. s. ř. nedostál. Soud prvního stupně učinil k obsahu předmětné smlouvy ze dne 18. 7. 1991 závěr, že nebylo jednoznačně prokázáno, že na uměleckou agenturu N a H přešly závazky ze smlouvy z 18. 7. 1991. Odvolací soud se pak obsahem a platností uvedené smlouvy vůbec nezabýval, nevypořádal se s případným hmotněprávním nástupnictvím žalobce k datu 18. 7. 1991 ve vztahu k uvedené smlouvě ze dne 18. 7. 1991 a potažmo i ke smlouvě o půjčení věcí ze dne 25. 4. 1991, uzavřené mezi právním předchůdcem žalobce a žalovaným a podle výsledku zjištění, které měl učinit, se pak ani nezabýval procesním nástupnictvím žalobce a jeho aktivní legitimací. Rozhodnutí odvolacího soudu ale trpí vadou podřaditelnou pod ustanovení § 241 odst. 3 písm. b) o. s. ř., k níž musí dovolací soud přihlížet z úřední povinnosti (§ 242 odst. 3 o. s. ř.), jen v případě, že vada řízení mohla mít za následek nesprávné rozhodnutí ve věci. Dovolací soud dospěl k závěru, že nesprávný postup soudu v jeho nedostatečném posouzení hmotněprávního nástupnictví nemohl zapříčinit nesprávné rozhodnutí ve věci, protože dle právního závěru dovolacího soudu je smlouva o převodu části organizace Č. c. a v. do organizace umělecké agentury N a H, uzavřená mezi těmito subjekty dne 18. 7. 1991, neplatná, je právně nevýznamná, a proto nezaložila hmotněprávní nástupnictví umělecké agentury N a H. Předmětná smlouva ze dne 18. 7. 1991 je neplatná z důvodu, že její obsah je ve smyslu ust. § 37 obč. zák. neurčitý a nesrozumitelný. Tímto ustanovením se sankce neplatnosti právního úkonu váže k náležitostem projevu vůle; projev vůle je neurčitý, je-li neurčitý jeho obsah, to jest - mimo případy, kdy vůbec chybí určitá vůle - když se jednájícímu nepodařilo obsah vůle jednoznačným způsobem stanovit, a je nesrozumitelný, jestliže

jednající nedosáhl - vadným slovním nebo jiným zprostředkováním - jasného vyjádření své vůle. Závěr o neurčitosti či nesrozumitelnosti právního úkonu předpokládá, že ani jeho výkladem nelze dospět k nepochybnému poznání, co chtěl účastník projevit (§ 35 odst. 2 obč. zák.) Vůle účastníka právního vztahu je svým projevem určitá, srozumitelná, jestliže je výkladem objektivně pochopitelná. Výkladem pak nelze obsah předmětného právního úkonu doplňovat. Z formulace smlouvy pod bodem 2. - že na uměleckou agenturu N a H přechází obchodní případ: Bulharsko - Turecko - V. R. - od cca 15. 4. do 15. 9. 1991, nelze ani výkladem ve smyslu ust. § 35 odst. 2 obč. zák. určit, jaké konkrétní závazky, dluhy či pohledávky a v jaké výši jsou s tímto obchodním případem spojeny. Námitka žalobce ve vyjádření k dovolání žalovaného, že žalobce předal obchodní případ žalovaného umělecké agentuře N a H, je nesprávná. Případné pohledávky a dluhy z obchodního případu nemohly podle ustanovení § 63 obč. zák. o postoupení pohledávky a ust. § 68 obč. zák. o převzetí dluhu, případně jiné závazky, přejít na uměleckou agenturu N a H, protože nebyly ve smlouvě specifikovány určitě a srozumitelně a smlouva je z tohoto důvodu neplatná, a proto dovolací soud dospěl k závěru, že procesní nástupnictví soud prvního stupně i odvolací soud posoudil správně, když na převod práv a závazků ze smlouvy z 18. 7. 1991 vůbec nebyl brán zřetel.

Z vyložených důvodů nebylo možno tedy považovat dovoláním napadený rozsudek odvolacího soudu za správný. Rozsudek odvolacího soudu spočívá na nesprávném právním posouzení věci, proto Nejvyšší soud České republiky rozsudek odvolacího soudu zrušil a věc vrátil Městskému soudu v Praze k dalšímu řízení (§ 243b odst.1, část věty za středníkem o. s. ř. a § 243b odst. 2, věta první o. s. ř.).

© EPRAVO.CZ – Sbírka zákonů, judikatura, právo | www.epravo.cz

Další články:

- [\(Usnesení Nejvyššího soudu České republiky č.j. 29 NSČR 31/2025-B-79 ze dne 28.5.2026\)](#)
- [Insolvenční řízení](#)
- [Hospodářská soutěž \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Oddlužení, dokazování](#)
- [Odpůrčí žaloba \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Prevenční povinnost \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Valná hromada \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Vydědění \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Náhrada škody](#)
- [Advokátní tarif](#)
- [Domácí násilí \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)